॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૧ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૨૩

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER YES/NO	
SANGH NAME		SUPARVISOR SIGN	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૨૦)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ લખી કયા પાઠમાં છે? તે લખો. (૫)

૧. વિષય–વિકાર વધે તેવા વચનો બોલવા **કંદપ્પે** **આઠમા વ્રતમાં**

૨. મનને અતિ વહાલું **મણામં** **સંથારાના પાઠમાં**

૩. અશુદ્ધ ભિક્ષા **અપરિસુદ્ધં** **બીજા શ્રમણસૂત્રમાં**

૪. વગર પૂંજ્યે શરીર ખંજવાળવાથી **આમોસે** **પહેલા શ્રમણસૂત્રમાં**

૫. વિચ્છેદ રહિત અર્થાત્ સદા શાશ્વત **અવિસંધિ** **પાંચમા શ્રમણસૂત્રમાં**

(૨) નીચેના અતિચાર લખી તે કયા પાઠમાં છે? તે લખો. (૫)

૧. ઘોડાના નાક છેદાવ્યા હોય. **છવિચ્છેએ/નિલ્લંછણકમ્મે** **પહેલા વ્રતમાં/સાતમા વ્રતમાં**

૨. ઘોડાના વાળનો વેપાર કર્યો હોય. **કેસ વાણિજ્જે** **સાતમા વ્રતમાં**

૩. બેની જગ્યાએ ચાર ઘોડા રાખ્યા હોય. **દુપદ–ચઉપદપ્પમાણાઈક્કમે** **પાંચમા વ્રતમાં**

૪. ઘોડા પર અફીણની સ્મગલિંગ કરી હોય. **વિરુદ્ધ રજ્જાઈક્કમે** **ત્રીજા વ્રતમાં**

૫. ઘોડા પર બેસીને સામાયિક કરી હોય. **કાય દુપ્પણિહાણે** **નવમા વ્રતમાં/સામાયિકના ૮ મા પાઠમાં**

(આ) આવશ્યક સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં લખો. (૧૦)

૧. સાધનાનો પ્રારંભ શેનાથી થાય છે? **સામાયિક**

૨. સામાયિકના લક્ષણોમાં શું મુખ્ય છે? **સમતા**

૩. સાધકો માટે શ્રેષ્ઠ આલંબન કોનું છે? **તીર્થંકર**

૪. સામાયિક વિનાની સાધના કેવી છે? **શૂન્ય**

૫. પ્રતિક્રમણના ત્રીજા આવશ્યકથી શેનો નાશ થાય છે? **અહંકાર**

૬. તીર્થંકરની સ્તુંતિ કર્યા પછી સાધકનો પ્રવાહ કોની તરફ વહે છે? **ગુરુ**

૭. છ આવશ્યકનું પૂર્ણ રીતે આચરણ ક્યારે થાય છે? **પ્રતિક્રમણમાં**

૮. શેની સિદ્ધિમાં શ્રુતજ્ઞાન સાધનભૂત છે? **સમભાવ**

૯.પ્રભુ મહાવીરે આત્મા માટે કયા શબ્દોનો પ્રયોગ કર્યો છે? **સમય**

૧૦. શેમાં રમણ કરવું તે સામાયિકનો ઉચ્ચ આદર્શ છે? **આત્મસ્વરૂપ**

(૨૦)

પ્ર.૨ (અ) ઠાણાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. (૧૦)

૧. કેવળ સમુદ્‌ઘાતમાં શેની પ્રવૃત્તિ હોતી નથી? **મનયોગ, વચનયોગ**

૨. સાધકે નિરોગી રહેવા માટે શેમાં નિયમિતતા રાખવાની છે? **આહાર, પાણી**

૩. આયુષ્યના પરિણામ કોને કહ્યા છે? **ગતિ, સ્થિતિ**

૪. રુચક પ્રદેશમાં શું થતું નથી? **સંકોચન, વિસ્તાર**

૫. ગણના અધિપતિને શું કહે છે? **ગણિ, ગચ્છાધિપતિ**

૬. કઈ સ્ત્રીઓએ તીર્થંકર નામગોત્ર બાંધ્યું? **સુલસા, રેવતી**

૭. મ પરથી કયા વિગય છે? **મધ, મદ્ય**

૮. કેવળ સમુદ્‌ઘાતના પાંચમા સમયમાં કેવળી શું કરે છે? **રસઘાત, સ્થિતિઘાત**

૯. પુષ્પ સૂક્ષ્મમાં કોનો સમાવેશ થાય છે? **વડ, પીપળ**

૧૦. શેનાથી રહિત થઈને કલહ ઉપશાંત કરવા ઉદ્યમવંત રહેવું જોઈએ? **આકાંક્ષા, અપેક્ષા**

(આ) સૂયગડાંગ સૂત્રના આધારે ખાલી જગ્યા પૂરો. (૧૦)

૧. કેટલાક ......–.......–...... આદિ ખાવાથી પોતાની શુદ્ધિ સ્વીકારે છે. **કંદ, મૂળ, પાન**

૨. તેઓ ...... પાપસ્થાનોથી વિરામ પામી ......, ... અને ...... ની આરાધના કરે છે.

હિંસાદિ, અહિંસા, સંયમ , તપ

૩. ધર્મ એટલે ......, ..., ..., ..., ... **કર્તવ્ય, કુશળ અનુષ્ઠાન, સદાચાર, સત્કૃત્યો, સ્વભાવ**

૪. સાધુ બીજા મહાવ્રતનું પાલન કરવા ...... પૂર્વક ......, ... અને ...... ભાષાનો પ્રયોગ કરે.

ભાષાસમિતિ, હિત, મિત, પરિમિત

૫. ...... ની આસક્તિ કે ...... લોલુપતાનો ત્યાગ કરે. **આહાર, સ્વાદ**

૬. ...... ના સુખ માટે કે ...... માટે હિંસક પ્રવૃત્તિ કરે છે. **સ્વર્ગ, મોક્ષ**

(૨૦)

પ્ર. ૩ (અ) ઉપાસકદશાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૦)

૧. શ્રાવકોના અધિકારમાં સંક્ષિપ્તમાં શેનો ઉલ્લેખ કર્યો છે? **શ્રાવકના નામ, ગામના નામ, સંપત્તિ, ગતિ.**

૨. શ્રમણભૂત એટલે શું? **શ્રમણ જેવો.**

૩. ૧૨ ક્રોડ સુવર્ણમુદ્રા કોની સંપત્તિ હતી? **આનંદ, નંદિનીપિતા, શાલિહીપિતા.**

૪. કુંડકૌલિકની પત્ની અને નગરીનું નામ લખો. બે શબ્દમાં લખો. **પુષા, કાંપિલપુર.**

૫. કયા શ્રાવકે પત્નીવધની ધમકીથી વ્રતનો ભંગ કર્યો? એક શબ્દમાં લખો. **સકડાલપુત્ર.**

૬. પત્નીની પ્રેરણાથી કોણે પ્રાયશ્ચિત્ત લીધું? **સુરાદેવ, ચુલ્લનીશતક, સકડાલપુત્ર.**

૭. આઠ ગોકુળ હોય તેવા કયા શ્રાવક ઉપસર્ગમાં ચલિત થયા? એક શબ્દમાં લખો. **ચુલનીપિતા.**

૮. કામદેવ ચલિત થયા છે કે નહિ? તેમને કયા ઉપસર્ગ આવ્યા હતા?

ના, પિશાચ, હાથી, સર્પના રૂપમાં દેવોપસર્ગ.

૯. કન્યાના લગ્નપ્રસંગે શેનો રિવાજ હતો? **પિતૃપક્ષ તરફથી સ્થાવર જંગમ સંપત્તિ આપવાનો.**

૧૦. શ્રમણ શબ્દ શેના અર્થમાં પ્રયુક્ત છે? **સર્વત્યાગી સંયમીના અર્થમાં.**

(આ) સુખ વિપાક સૂત્રના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ કૌંસમાં આપેલા આંકડા પ્રમાણે આપો. (૭)

૧. મહાચંદ્રકુમાર કેવા હતા? (૩) **ગુણસંપન્ન, રૂપસંપન્ન, પુણ્યવાન.**

૨. કયા જીવો પંદર ભવે મોક્ષે જશે? (૪) **સુબાહુકુમાર, ભદ્રનંદી, સુજાત, વરદત્ત.**

૩. સુબાહુકુમાર બધાને કેવા લાગે છે? (૭) **ઈષ્ટ, શાંત, કાંત, પ્રિય, મનોજ્ઞ, સૌમ્ય, સૌભાગ્યશાળી.**

(૨) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો. (૩)

૧. મહાબલકુમારના લગ્ન ધારિણી સાથે થયા હતા.

ખોટું. મહાબલકુમારના લગ્ન રક્તવતી પ્રમુખ ૫૦૦ રાજકન્યા સાથે થયા હતા.

૨. ધનપતિકુમારના પિતાનું નામ વૈશ્રમણ રાજા હતું. **સાચું.**

૩. જિનદાસકુમાર પૂર્વભવમાં ધર્મસિંહ નાગ ગાથાપતિ હતા.

ખોટું. જિનદાસકુમાર પૂર્વભવમાં મેઘરથ રાજા હતા.

પ્ર.૪ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો. **(૧૨)**

૧. દટ્ઠૂણ **રહનેમિં તં, ભગ્ગુજ્જોય પરાજિયં । રાઈમઈ અસંભન્તા, અપ્પાણં સંવરે** તહિં ॥

અર્થ : ભગ્નચિત્ત, સંયમ પ્રતિ નિરુત્સાહ અને સ્ત્રી પરિષહથી પરાજિત રહનેમિને જોઇને રાજેમતી નિભિર્ક બની અને તેણે પોતાનું શરીર ઢાંક્યું.

૨. મત્તં **ચ ગન્ધહત્થિં, વાસુદેવસ્સ જેટ્ઠગં । આરૂઢો સોહએ અહિયં, સિરે ચૂડામણી** જહા ॥

અર્થ : જેમ માથા ઉપર ચૂડામણિ–મુકુટ શોભે છે, તેમ વાસુદેવના સૌથી મોટા મદયુક્ત અને સર્વશ્રેષ્ઠ ગંધ–હસ્તી ઉપર ચઢેલા નેમિકુમાર અત્યંત શોભિત લાગે છે.

૩. ગિરિં **રેવતયં જંતી, વાસેણુલ્લા ઉ અંતરા । વાસન્તે અંધાયરંમિ, અંતો લયણસ્સ સા** ઠિયા ॥

અર્થ : સાધ્વી રાજેમતી નેમપ્રભુના દર્શનાર્થે એકવાર રૈવતક પર્વત પર જતી વખતે વર્ષાથી ભીંજાયા. અંધારું થઈ ગયું હતું. વર્ષાથી બચવા માટે એક અંધારી ગુફામાં તેઓ રોકાઈ ગયા.

૪. વાસુદેવો **ય ણં ભણઈ, લુત્તકેસં જિઈન્દિયં । ઈચ્છિયમણોરહં તુરિયં, પાવસુ તં** દમીસરા ॥

અર્થ : લુંચિત કેશયુક્ત જિતેન્દ્રિય ભગવાનને વાસુદેવ વગેરે કહેવા લાગ્યા કે હે દમીશ્વર પ્રભુ ! આપ શીઘ્ર ઈચ્છિત મનોરથને પ્રાપ્ત કરો.

(૨) નીચેની ગાથાઆનો માત્ર ભાવાર્થ લખો. **(૩)**

૧. સોરિય પુરંમિ નયરે, આસી રાયા મહિડ્ઢિએ । સમુદ્દવિજયે નામં, રાયલક્ખણ સંજુએ ॥

શૌર્યપુર નગરમાં સમુદ્રવિજય નામના મહારિદ્ધિવાન રાજા રાજલક્ષણયુક્ત હતા.

૨. મણગુત્તો વયગુત્તો, કાયગુત્તો જિઈન્દિઓ । સામણ્ણં નિચ્ચલં ફાસે, જાવજ્જીવં દઢવ્વઓ ॥

રહનેમિ મન, વચન, કાયાથી ગુપ્ત, જિતેન્દ્રિય અને નિશ્ચલતાથી દઢવ્રતી થયા. તેમણે જીવન પર્યંત્ નિશ્ચલ ભાવથી શ્રમણધર્મ પાળ્યો.

(૩) નીચેના વાક્ય પરથી ગાથા લખો. **(૩)**

૧. રાજેમતીએ પણ એને જોયા.

ચીવરાઈ વિસારન્તી, જહા જાય ત્તિ પાસિયા । રહનેમી ભગ્ગચિત્તો, પચ્છા દિટ્ઠો ય તીઈ વિ ॥

૨. હું આ કન્યા તેને આપું.

અહાહ જણાઓ તીસે, વાસુદેવં મહિડ્ઢિયં । ઈહાગચ્છઉ કુમારો, જા સે કન્નં દદામિ હં ॥

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. **(૨)**

૧. ભગવાને કેટલા પુરુષ સાથે શેના યોગમાં દીક્ષા લીધી? બે શબ્દમાં લખો. **૧000, ચિત્રા**

૨. રાજેમતીના શરીરની પ્રભા કેવી હતી? **ચમકતી વીજળી સમાન.**

(૨૦)

પ્ર. ૫ (અ) ભગવતી સૂત્રના આધારે અયોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. **(૧૦)**

૧. સર્વરત્નનિધિમાં શેનો સમાવેશ થાય? (રત્ન, ઝવેરાત, **આભૂષણો**)

૨. જઘ. ૧0000 વર્ષની સ્થિતિ કોની અપેક્ષાએ છે? (નારકી, ભવનપતિ, **વૈમાનિક**)

૩. દેવોની ભવસ્થિતિ અને કાયસ્થિતિ એટલે શું સરખું છે? (**અંતર,** સ્થિતિ, સંચિટ્ટણા)

૪. ભાવદેવ મરીને ક્યાં જતા નથી? (નરક, **તિર્યંચ,** દેવલોક)

૫. ક્યાંથી આવેલો જીવ નરદેવ થઈ શક્તો નથી? (નારકી, **તિર્યંચ,** દેવ)

૬. કોની અવગાહના ૫00 ધનુષની છે? (**ભવિય દ્રવ્યદેવ,** ધર્મદેવ, દેવાધિદેવ)

૭. દેવાધિદેવના કયા ગુણ ખામણામાં પણ આવેલા છે? (શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, **અજોગ**)

૮ ધર્મદેવની આગતમાં કયાં જીવ આવતા નથી? (તેઉકાય, **બાદર,** વાઉકાય)

૯. કોનું આંતરું દેશોન અર્ધપુગલ પરાવર્તન કાળ છે? (નરદેવ, ધર્મદેવ, **ભાવદેવ**)

૧૦. ધર્મદેવ કોનાથી ઓછા છે? (**દેવાધિદેવ,** ભવિય દ્રવ્યદેવ, ભાવદેવ)

(આ) કોઠો બનાવીને માર્ગણા લખો. **(૧૦)**

માર્ગણા	ના	તિ.	મનુ.	દેવ	સમજૂતી	કુલ ભેદ
૧. તિર્છાલોક કૃષ્ણલેશી નોગર્ભજમાં	**0**	**૩૮**	**૧૦૧**	**૫૨**	**૪૮ માંથી ૧૦ સંજ્ઞીના વર્જીને, ૧૦૧ સંમૂર્છિમ મનુ.ના અપર્યા., ૨૬ વાણ.ના અપર્યા. પર્યા. ૫૨**	**૧૯૧**
૨. અભાષક મરવાવાળામાં	**0**	**૩૫**	**૧૩૧**	**0**	**૪૮ તિર્યંચના ભેદમાંથી ૧૩ વચનયોગી વર્જીને, ૧૦૧ સંમૂ. મનુ. ના અપર્યા., ૧૫ કર્મભૂમિના અપર્યા. પર્યા. ૩0**	**૧૬૬**
૩. કૃષ્ણલેશી મિશ્રદષ્ટિમાં	**૩**	**૫**	**૧૫**	**૩૬**	**૫, ૬, ૭ નરક, ૫ સંજ્ઞી તિ. પંચે., ૧૫ કર્મભૂમિ, ૧૦ ભવન., ૧૬ વાણ., ૧૦ જૃભંક એ ૫૯ ના પર્યા.**	**૫૯**
૬. નોગર્ભજ ઘ્રાણેન્દ્રિય સમ્યગ્દષ્ટિમાં	**૧૩**	**૭**	**0**	**૧૬૨**	**૧૩ નારકીના ૭ મી નરક વર્જીને, તેઈ., ચૌરે., ૫ અસંજ્ઞી તિ. પંચે.એ ૭ ના અપર્યા., ૧૫ પરમા +૩ કિલ્વિષી ૧૮ ના અપર્યા. પર્યા. વર્જીને ૧૬૨**	**૧૮૨**
૫. તિર્છાલોક સમુચ્ચય નપુંસક વેદ	**0**	**૪૮**	**૧૩૧**	**0**	**તિર્યંચના ૪૮ ભેદ, ૧૦૧ સંમૂ. મનુ. ના અપર્યા. ૧૫ કર્મભૂમિના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા એ ૧૩૧**	**૧૭૯**

જય જિનેન્દ્ર